

การเขียนงานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์*

รองศาสตราจารย์ ดร.อำไพรัตน์ อักษรพรหม**

การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์จำเป็นต้องอาศัยความรู้ภาคทฤษฎีและความรู้ที่พัฒนาจากประสบการณ์ โดยเชื่อมโยงภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติ พัฒนาประสบการณ์สู่องค์ความรู้ และนำความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ไปสู่การปฏิบัติอีกครั้ง ซึ่งเป็นการต่อยอดเพิ่มพูนองค์ความรู้ การวิจัย บทความวิชาการ และคู่มือการปฏิบัติงาน ทางสังคมสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการสังคม รวมเรียกว่า งานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการสังคมสู่การสร้างองค์ความรู้ ทำให้การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการสังคมได้รับการยกระดับตามมาตรฐาน

งานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ที่จะกล่าวในที่นี้ แบ่งเป็น 5 ประเภท ได้แก่ หนังสือหรือตำรา บทความวิจัย บทความวิชาการ คู่มือการปฏิบัติงาน บทความวิชาการออนไลน์ และนานาสาระหรือปกิณกะ ซึ่งสามารถกำหนดหัวเรื่องงานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์จากหลากหลายแหล่ง ได้แก่ ประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ทำงาน ความสนใจของผู้เขียน แนวคิด ทฤษฎีทางสังคมสงเคราะห์ และความต้องการของหน่วยงาน

กระบวนการการเขียนงานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ทุกประเภทเริ่มจากการบันทึก รวบรวมข้อมูลจากการบันทึกนำมาจัดหมวดหมู่ เรียบเรียงด้วยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ จากนั้นค้นคว้าหาอ้างอิงด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สดทำวิจัยเขียนด้วยสำนวนและลีลาของผู้เขียน โดยมีอ้างอิงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ทำให้งานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ทุกประเภทมีคุณค่า ได้แก่ การอ้างอิงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แต่ส่วนที่มีคุณค่ายิ่งกว่า คือ การอภิปรายเชื่อมโยงระหว่างสาระที่เขียน กับ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และความคิดและประสบการณ์ของนักสังคมสงเคราะห์ผู้เขียนงานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ชิ้นนั้น ซึ่งทำให้งานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์แต่ละชิ้นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่สะท้อนมุมมองและประสบการณ์เฉพาะของผู้เขียน

1. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานกับงานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์

การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์จำเป็นต้องอาศัยความรู้ภาคทฤษฎีและความรู้ที่พัฒนาจากประสบการณ์ โดยเชื่อมโยงภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติ พัฒนาประสบการณ์สู่องค์ความรู้ และนำความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ไปสู่การปฏิบัติอีกครั้ง ซึ่งเป็นการต่อยอดเพิ่มพูนองค์ความรู้ (ดังภาพที่ 1) เพื่อให้การปฏิบัติงานตั้งบนฐานแห่งองค์ความรู้ของสังคมไทย จะทำให้การปฏิบัติงานมีหลักการและสามารถประเมินผลได้อย่างมีระบบ อีกทั้งมีแนวทางและทิศทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมและเป็นไปตามสภาพจริง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและประชาชนผู้ใช้บริการ

*เอกสารประกอบการบรรยาย ในการประชุมวิชาการสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ ประจำปี 2557

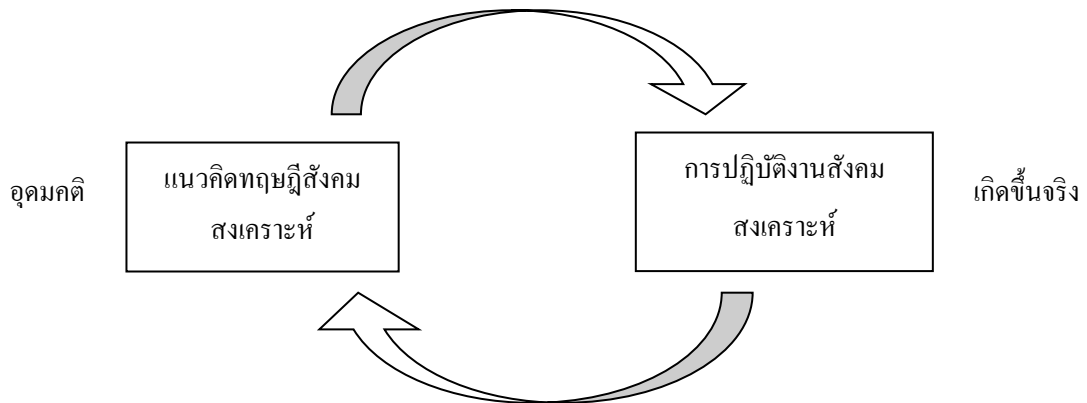
**สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช email: Ampairat.aks@stou.ac.th.com

การพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ผู้องค์ความรู้จำเป็นต้องมีการจัดการความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยจัดการในลักษณะการรวบรวมข้อมูล ทดลอง ทดสอบ และพิสูจน์อย่างเป็นระบบวิทยาศาสตร์ ที่เรียกว่า การวิจัย

บทความวิชาการ และคู่มือการปฏิบัติงาน เริ่มจากการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงาน นำมาจัดหมวดหมู่ สังเคราะห์ วิเคราะห์ เรียบเรียง สืบค้นงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง และเขียนด้วยสำนวนของผู้เขียนเอง โดยมีการอ้างอิงเชื่อมโยงกับงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง สุดท้ายจำเป็นต้องมีการแสดงความคิดเห็นของผู้เขียนโดยการอภิปรายและให้ข้อเสนอแนะ

การวิจัย บทความวิชาการ และคู่มือการปฏิบัติงาน ทางสังคมสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการสังคมรวมเรียกว่า งานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการสังคมสู่การสร้างองค์ความรู้ ในขอบข่ายเกี่ยวกับนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการสังคม การบริหารงานสังคมสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการสังคม กระบวนการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ การวางแผนจัดสวัสดิการสังคม การประเมินการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการสังคม พฤติกรรมของผู้ใช้บริการ ปรัชญาการดำเนินงานต่างๆ ที่กระทบต่อผู้ใช้บริการและครอบครัว ดังที่ Munro (2008, p.161) เชื่อว่า การขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากสามัญสำนึกออกจากกระบวนการปฏิบัติงาน และสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถคิดวิเคราะห์ การวิจัยและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับกระบวนการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การประเมินสภาพผู้ใช้บริการและครอบครัวมีความถูกต้องแม่นยำ และมีแนวทางการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

งานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ทำให้การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการสังคมได้รับการยกระดับตามมาตรฐานการจัดสวัสดิการสังคมตามข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยมาตรฐานการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2550 (ราชกิจจานุเบกษา, น.67) ที่กำหนดให้นักสังคมสงเคราะห์ จะต้องมีความรู้และความสามารถในการจัดบริการทางสังคมให้แก่ผู้ใช้บริการสวัสดิการสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับการพัฒนามาตรฐานการจัดสวัสดิการสังคมให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสามารถช่วยเหลือผู้ใช้บริการสวัสดิการสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึงเหมาะสม และเป็นธรรม

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานกับงานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์

2. ประเภทของงานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์

งานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ที่จะกล่าวในที่นี้ แบ่งเป็น 5 ประเภท ได้แก่ หนังสือหรือตำรา วิจัย บทความวิจัย บทความวิชาการ คู่มือการปฏิบัติงาน บทความวิชาการออนไลน์ และนิตยสารหรือปักษ์

2.1 หนังสือหรือตำรา เป็นงานวิชาการในรูปแบบสิ่งพิมพ์มีลักษณะเป็นเล่มที่บรรจุสาระความรู้ ที่มีการเรียบเรียงเนื้อหาต่างๆ ภายใต้อำนาจใดเรื่องหนึ่ง มานำเสนอแบบร้อยเรียง ลำดับเนื้อหาตั้งแต่เริ่มจนจบเล่ม แบ่งเป็นบท จำนวนมากน้อยขึ้นกับเนื้อหาที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ โดยทั่วไปมักมีความยาวตลอดเล่ม ไม่น้อยกว่า 100 หน้า แบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่ หน้าปก ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และดัชนีคำค้น เช่น Social Diagnosis โดย Mary Ellen Richmond ตีพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ.1917 จนถึงปีค.ศ. 1964 เป็นครั้งที่ 19 ถูกจัดเป็น classic book ฉบับล่าสุดตีพิมพ์ใหม่เมื่อ ค.ศ. 2012 อีกเล่ม Social Work Treatment: Interlocking Theoretical Approaches โดย Francis J. Turner พิมพ์ครั้งที่ 5 เมื่อ ค.ศ. 2011 เป็นต้น

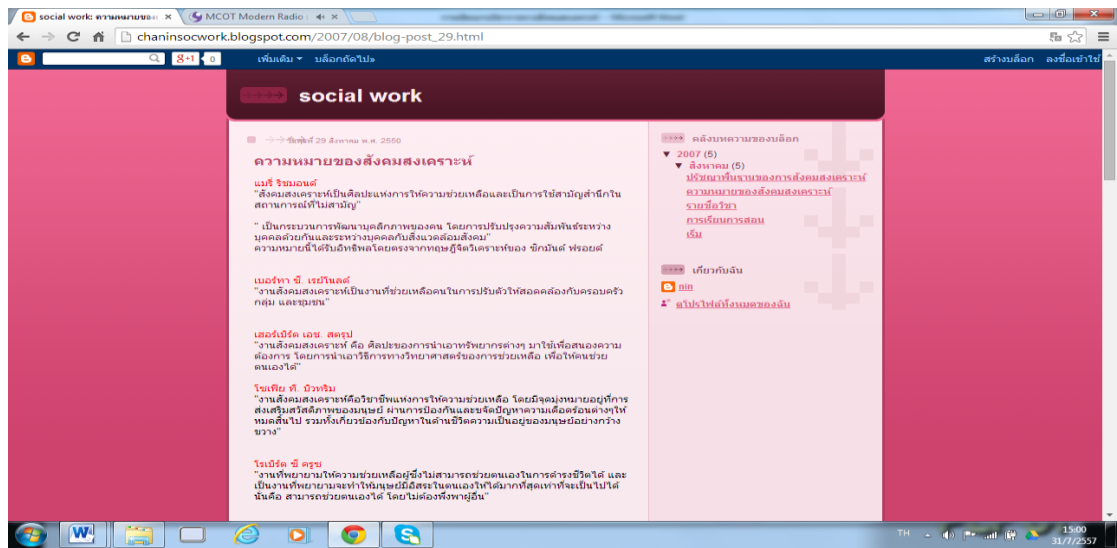
2.2 บทความวิจัย หรือ บทความวิชาการ เป็นงานวิชาการที่ได้รับการพิจารณาให้ลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีชื่อคงที่ จัดพิมพ์เป็นลำดับออกเผยแพร่อย่างต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ อาจเผยแพร่ปีละ 1-2 เล่ม บรรจุด้วยบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ และการทบทวนหนังสือหรือตำรา มีกองบรรณาธิการประจำ ส่วนใหญ่เป็นวารสารที่สังกัดสถาบันอุดมศึกษา องค์กรรัฐหรือเอกชนระดับชาติ หรือนานาชาติ สภาวิชาชีพ องค์กรหรือสมาคมวิชาชีพ เช่น The Journal of Social Work (JSW) ปัจจุบันวารสารวิชาการอาจเผยแพร่ในลักษณะวารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ เช่น Clinical Social Work Social Work (ISSN 1573-3343 electronic version) เป็นต้น

บทความวิจัย ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ข้อมูลผู้เขียน บทคัดย่อ บทนำ วัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย ผลการวิจัย หรือข้อค้นพบจากการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง

บทความวิชาการ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ข้อมูลผู้เขียน บทนำ สารบัญที่แบ่งเป็นหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย อภิปราย ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง

2.3 คู่มือการปฏิบัติงาน เป็นงานวิชาการที่ใช้อธิบายทิศทาง แนวทาง ขั้นตอนหรือวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อใช้สื่อสารหรือเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย สารที่เป็นข้อความ รูปภาพ แผนภาพ ตาราง แบบฟอร์ม และอื่นๆ ที่สามารถถ่ายทอดสาระที่ต้องการสื่อสาร โดยที่ผู้ใช้คู่มือการปฏิบัติงานอ่านแล้วสามารถเข้าใจได้ด้วยตนเอง ดังนั้นคู่มือการปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องมีความกระชับและชัดเจนในตัวเอง

2.4 บทความวิชาการออนไลน์ เป็นงานเขียนทางวิชาการที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ อาจเผยแพร่โดยผู้เขียน หน่วยงาน หรือองค์กร นำผลงานของผู้เขียนมาเผยแพร่ โดยได้รับอนุญาตจากผู้เขียน มักมีสาระเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งเนื่องจากความจำกัดของขนาดหน้าจอ และเพื่อให้สาระจบภายในหน้าดั่งอิเล็กทรอนิกส์เดี่ยว เช่น

ที่มา http://chaninsocwork.blogspot.com/2007/08/blog-post_29.html สืบค้นเมื่อ 31 กรกฎาคม 2557

2.5 นานาสาระ หรือ ปกิณกะ เป็นงานวิชาการที่เผยแพร่บนนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นสิ่งพิมพ์ที่รายงานเหตุการณ์ ที่เรียกว่า ข่าว บทความวิจารณ์เหตุการณ์ บทวิเคราะห์เหตุการณ์ สรุปรงานวิจัย สารบันเทิง และปกิณกะ ออกเผยแพร่ประจำวัน สัปดาห์ รายปักษ์ หรือรายเดือน เช่น นิตยสารออนไลน์ทางสังคมสงเคราะห์ ชื่อ The New Social Work (<http://www.socialworker.com>) เป็นนิตยสารออนไลน์เพื่อคนที่มีอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์

3. ที่มาของหัวข้อเรื่องงานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์

หัวข้อเรื่องงานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์มีที่มาจากหลากหลายแหล่ง ได้แก่ ประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ทำงาน ความสนใจของผู้เขียน แนวคิด ทฤษฎีทางสังคมสงเคราะห์ และความต้องการของหน่วยงาน

3.1 ประสบการณ์ชีวิต ตัวอย่าง นักสังคมสงเคราะห์เคยอยู่ในศูนย์ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย อาจตั้งคำถามการวิจัย ว่า เด็กที่ประสบภัยได้รับประโยชน์อะไรจากกลุ่มกิจกรรม อะไรเป็นวิธีการรักษาบุคคลที่อยู่ในภาวะสูญเสียและพลัดพราก หรือ นักสังคมสงเคราะห์ผู้มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ใช้ความรุนแรงและหย่าร้าง อาจตั้งคำถามการวิจัย ว่า ความรุนแรงในครอบครัวทำให้บุคคลไม่ไว้วางใจผู้อื่นหรือไม่ การหย่าร้างของพ่อแม่มีผลกระทบต่ออารมณ์ของลูกอย่างไร เป็นต้น

3.2 ประสบการณ์ทำงาน เป็นการตั้งคำถามกับงานที่ทำ เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาบริการให้ดีขึ้น ตัวอย่าง นักสังคมสงเคราะห์ให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายต่างๆ เช่น ผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชน นำประสบการณ์จากการทำงานมากำหนดปัญหาการวิจัย เช่น อะไรคือเงื่อนไขทำให้การแทรกแซงช่วยเหลือประสบความสำเร็จ สภาพการทำงานแบบใดทำให้การแทรกแซงช่วยเหลือไม่สำเร็จ อะไรคือปัญหาการทำงาน อะไรเป็นสาเหตุให้ผู้สูงอายุถูกทารุณ รูปแบบครอบครัวแบบใดสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมการณ์เรียนของเด็ก นโยบายสังคมมีผลต่อผู้ใช้บริการหรือหน่วยงานสังกัดอย่างไร ผู้ใช้บริการ โครงการฟื้นฟูครอบครัวสามารถจัดการครอบครัวให้ตอบสนองความต้องการของเด็กได้หรือไม่ เป็นต้น

3.3 ความสนใจของผู้เขียน นักสังคมสงเคราะห์สามารถนำข้อเสนอแนะของงานวิจัยที่เน้นประเด็นที่ยังไม่ได้คำตอบ มาเป็นปัญหาการวิจัย เช่น วิจัยซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างอื่นในหน่วยงานอื่นหรือท้องถิ่นอื่น หรือใช้วิธีการวิจัยประเภทอื่น ตรวจสอบด้วยตัวแปรอื่น เป็นต้น

3.4 แนวคิด ทฤษฎีทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ นำปรัชญา หลักการ วิธีการ กระบวนการ เทคนิค จริยธรรม จรรยาบรรณ และทฤษฎี ทางสังคมสงเคราะห์มาเป็นหัวเรื่องให้ผู้เขียนต้องการจะนำเสนอ เช่น การประเมินวิธีการสังคมสงเคราะห์ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ การให้การปรึกษาแก่ผู้ป่วยระยะสุดท้ายตามทฤษฎีการแก้ไขปัญหของ Helen Harris Perlman เป็นต้น

3.5 ความต้องการของหน่วยงาน เช่น การสำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการ การประเมินจุดคุ้มทุนในการบริหารสิทธิประโยชน์ของผู้ป่วย การวิเคราะห์ชุดสวัสดิการสำหรับผู้ป่วยโรคเรื้อรัง การพัฒนานักสังคมสงเคราะห์ทางวิชาชีพ เป็นต้น

4. กระบวนการเขียนบทความวิชาการทางสังคมสงเคราะห์

การเขียนงานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ทุกประเภทเริ่มจากการบันทึก รวบรวมข้อมูลจากการบันทึกนำมาจัดหมวดหมู่ เรียบเรียงด้วยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ จากนั้นค้นคว้าหาอ้างอิงด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สุดท้ายจึงเขียนด้วยสำนวนและลีลาของผู้เขียน โดยมีอ้างอิงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

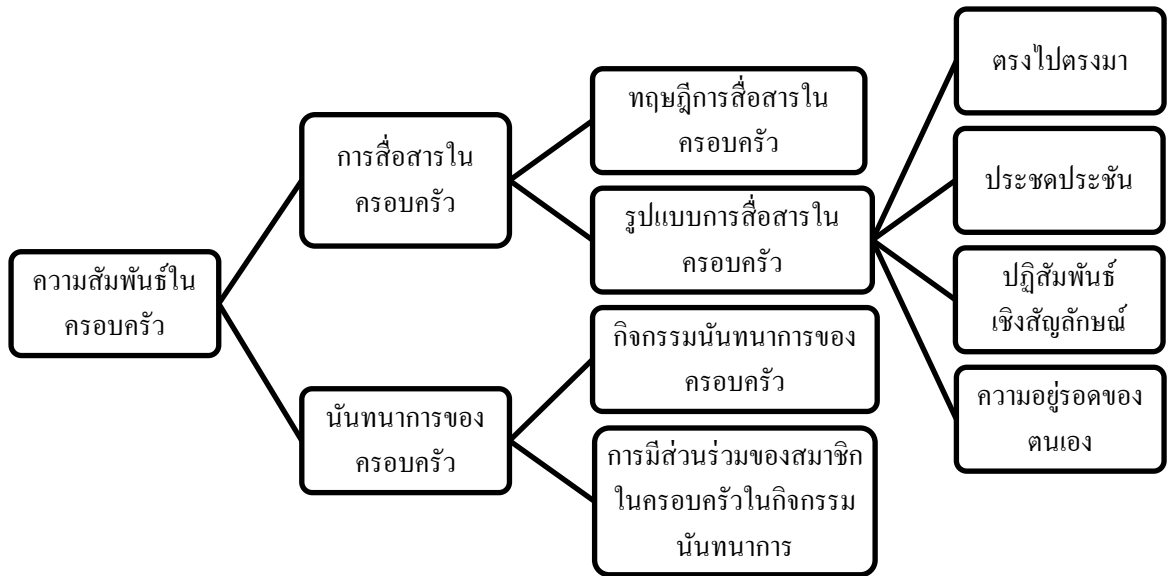
4.1 การบันทึก เป็นขั้นตอนเริ่มต้นของงานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ การบันทึกในที่นี้เป็นการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้บริการ และผู้มีส่วนสำคัญกับผู้ให้บริการ นอกจากนี้ ยังอาจรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตบริบทแวดล้อม ดังนั้น ข้อมูลจึงมาจากหลากหลายแหล่ง ทั้งจากการสัมภาษณ์ในหน่วยงาน บันทึกเวชระเบียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลจากการเยี่ยมบ้าน ที่ทำให้นักสังคมสงเคราะห์ได้ข้อมูล 360 องศา

4.2 การจัดหมวดหมู่ เป็นขั้นตอนที่นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ ทำให้ได้หัวข้อใหญ่ หัวข้อรอง และหัวข้อย่อย โดยสามารถจัดหมวดหมู่ได้ 2 วิธี

4.2.1 การหาคำที่ปรากฏซ้ำมากที่สุด นำคำนั้นมาเป็นหัวเรื่องที่จะเขียน จากนั้นนำคำที่ปรากฏซ้ำมาๆ มาเป็นหัวข้อใหญ่ จากนั้นนำคำที่ซ้ำมาเป็นหัวข้อย่อย สุดท้ายนำสาระที่อยู่ภายใต้หัวข้อย่อยมาใส่ไว้ในแต่ละหัวข้อย่อยนั้นๆ

4.2.2 การเลือกประเด็นที่ปรากฏ อาจเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ประเด็นที่มีประสบการณ์ หรือประเด็นที่เกี่ยวข้องมากที่สุด นำมาเป็นหัวเรื่อง จากนั้นนำประเด็นนั้นมาแตกเป็นหัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อย สุดท้ายนำสาระที่อยู่ภายใต้หัวข้อย่อยมาใส่ไว้ในแต่ละหัวข้อย่อยนั้นๆ

ตัวอย่าง

ภาพที่ 2 ตัวอย่างการกำหนดหัวข้อบทความวิชาการทางสังคมสงเคราะห์

4.3 การเรียบเรียง นำสาระมาวิเคราะห์หาความเหมือนและความแตกต่าง จากนั้นสังเคราะห์เป็นเนื้อหา โดยนำมาร้อยเรียงให้เป็นเรื่องเดียวกันภายใต้แต่ละหัวข้อย่อย ดังนั้น สาระที่อยู่ภายใต้แต่ละหัวข้อย่อยจะต้องสอดคล้องและขยายความหัวข้อย่อยนั้น

4.4 การอ้างอิง เป็นการนำวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงความเหมือนกับสาระที่เรียบเรียง เพื่อยืนยันสาระที่ได้จากการบันทึก หรืออ้างอิงความแตกต่างจากสาระที่เรียบเรียง เพื่อเปรียบเทียบกับสาระที่ได้จากการบันทึก

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นขั้นตอนที่แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนมีความรู้ในหัวเรื่องที่เขียนเพียงใด ซึ่งบ่งชี้ถึงความน่าเชื่อถือได้ของสาระที่นำเสนอ ประกอบด้วยผลงานทางวิชาการที่เสนอหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน ผู้เขียนสามารถทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในหนังสือ ตำรา วารสารวิชาการ เอกสารวิชาการ เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการ รายงานการประชุมวิชาการ รายงานประจำปี หนังสือพิมพ์ พงศาวดาร ศิลาจารย์ วัสดุทางวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ และเว็บไซต์ และควรทบทวนทั้งวรรณกรรมต่างประเทศและในประเทศ รวมทั้งต้องเป็นวรรณกรรมที่เผยแพร่มาแล้วไม่เกิน 10 ปี

4.5 การเขียนโดยมีอ้างอิง ส่วนใหญ่เป็นการเขียนเชิงพรรณนา กล่าวคือ เป็นการเขียนอธิบายขยายความ ยกตัวอย่าง เพื่อให้เข้าใจ และตอบคำถาม ว่า ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร หรือ อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม การนำเสนอมักใช้ข้อความ ประกอบ รูปภาพ ตาราง แผนภาพ ไดอะแกรม กราฟ โดยนำวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงสาระที่เขียน

ตัวอย่าง

เกษตรกรไทยในชนบทส่วนใหญ่รู้สึกโหยหาบรรยากาศความเป็นอยู่และวิถีการเลี้ยงชีพของสังคมชนบทแบบเดิม แต่คิดว่าไม่สามารถหวนกลับไปดำเนินชีวิตแบบเดิมได้อีก เพราะเป็นความเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก ดังที่สุพาศิ ฐนิวุฒิ (2550) เสนอว่า ระบบการผลิตของภาค

เกษตรแบบพึ่งพาตนเองที่เอื้อให้วิถีชีวิตเป็นแบบอิสระและสุขสบาย ได้รับผลกระทบให้เปลี่ยนเป็นการผลิตแบบอุตสาหกรรม ที่เรียกว่า ปฏิวัติเขียว ที่มีการทุ่มเทเทคโนโลยีการเกษตรที่ทันสมัย ใช้สารเคมีการผลิตทั้งปุ๋ยและยาฆ่าแมลง ตลอดจนการนำพันธุ์พืชที่ให้ผลผลิตสูงเข้ามาแทนที่พันธุ์พื้นเมือง (อำไพรัตน์ อักษรพรหม, 2557, น.63-69)

ส่วนที่ทำให้งานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ทุกประเภทมีคุณค่า ได้แก่ การอ้างอิงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แต่ส่วนที่มีคุณค่ายิ่งกว่า คือ การอภิปรายเชื่อมโยงระหว่างสาระที่เขียน กับ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และความคิดและประสบการณ์ของนักสังคมสงเคราะห์ผู้เขียนงานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์ชิ้นนั้น ซึ่งทำให้งานวิชาการทางสังคมสงเคราะห์แต่ละชิ้นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่สะท้อนมุมมองและประสบการณ์เฉพาะของผู้เขียน

เอกสารอ้างอิง

- ข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยมาตรฐานการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2550. (2550). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 ตอนพิเศษ 57 ง หน้า 67. 11 พฤษภาคม 2550.
- อำไพรัตน์ อักษรพรหม. (2557). *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. 8(1: 1 ม.ค. - มิ.ย.) 63-69.
- ไม่ปรากฏผู้เขียน. (2557). ไม่ปรากฏเจ้าของเว็บไซต์. มีที่ http://chaninsocwork.blogspot.com/2007/08/blog-post_29.html สืบค้นเมื่อ 31 กรกฎาคม 2557.
- Munro, E. (2002) *Effective Child Protection* SAGE Publications, London.